

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

УДК 330.3

Тези доповідей

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК І СПАДЩИНА
СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ»**

1 – 2 червня 2017 р.

УДК 330.3

Матеріали Міжнародної наукової конференції “Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця”: тези доповідей, 1 – 2 червня 2017 р. – Х. : ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2017. – 463 с.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами Міжнародної наукової конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця», яка відбулась 1-2 червня 2017 року.

Конференція має за мету подальший розвиток наукових досліджень видатного вченого, Нобелівського лауреата в галузі економіки Семена Кузнеця, чиє ім'я носить Харківський національний економічний університет.

До збірника включено тези доповідей учасників конференції, в яких досліджуються питання реформ і розвитку в економічній науці, циклічної динаміки економічних процесів та соціально-економічної нерівності.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

The book of abstracts is compiled of conference materials of the International scientific conference “Economic Development and Legacy of Simon Kuznets”, held on June 1-2, 2017.

The conference aims at further development of the scientific research carried out by the eminent scientist, Noble Prize Winner in Economics, Simon Kuznets, who Kharkiv National University of Economics was named after.

The book comprises abstracts submitted by the participants of the conference, in which the issues of reforms and development in the economic science, cyclic dynamics of economic processes and socio-economic inequality were studied.

Materials are published in the author's edition.

***За достовірність викладених фактів, цитат та інших відомостей
відповідальність несе автор.***

ЗМІСТ

Жеребятнікова І.В. СОЦІАЛЬНО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ФІЛОСОФІЇ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	342
Іванісов О.В., Агавердієва Х.Ф. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ	346
Ильченко А.Е. МАРКЕРЫ РОСТА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В РАЗНЫХ СТРАНАХ	350
Капустник С.К. ДО ПИТАННЯ ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	353
Колодізєв О.М. ВИКОРИСТАННЯ ПОКАЗНИКІВ ІНТЕНСИВНОСТІ КРЕДИТНО-ФІНАНСОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ МІЖБАНКІВСЬКОГО РИНКУ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ КРИЗИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ	356
Колодізєва Т.О., Колодізєва С.О. УТОЧНЕННЯ ПОНЯТТЯ ЛОГІСТИКИ В КОНТЕКСТІ ЛОГІСТИЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	360
Коннова Н.О. БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЯК ДЕНОТАТ ГРОШОВИХ ЗНАКІВ	364
Lepetiukha N., Martiyanova M. RANKING ASSESSMENT OF THE TOURIST ACTIVITY EFFECTIVENESS IN UKRAINE	367
Лосєва О.Г. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ТЕРИТОРІЇ	370
Лугова В.М., Голубєв С.М. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	373
Мажник Л.О. МАРКЕТИНГ ІННОВАЦІЙ: СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА МЕССЕНДЖЕРИ	377
Марачєвська А.В. ІНВЕСТИЦІЙНО-БУДІВЕЛЬНИЙ КОНСОРЦІУМ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЖИТЛОВОГО ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	381
Маркова Н.С. КАПІТАЛІЗАЦІЯ РЕСУРСІВ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ	384
Новіков Д.Ф. СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНИЙ МАРКЕТИНГ НА ПРОМИСЛОВОМУ РИНКУ	387
Пандорін О.К. ВПЛИВ КОМПЕТЕНЦІЙ РОЗРОБНИКІВ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ РЕСУРСНИХ ФАКТОРІВ АРХІТЕКТУРУ ТА СКЛАД ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ ПОБУДОВИ СИСТЕМ ПІДТРИМКИ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ	390

Лугова В.М.

*к.е.н., доц. кафедри соціології та психології управління,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
(Україна)*

Голубєв С.М.

*к.е.н., викл. кафедри соціології та психології управління,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
(Україна)*

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Прискорений розвиток науки, техніки і технологій, інформатизація та інтелектуалізація життя суспільства суттєво впливають на соціальні процеси, соціалізацію економіки. Кризові явища в Україні негативно позначилися на масштабах безробіття, демографічній ситуації, рівні доходів населення, забезпеченні соціальних стандартів життя. Відновлення і збереження економічного потенціалу країни можливі через його соціалізацію за рахунок розвитку нових форм сумісно-розділеної праці. Її результативність наразі залежить від розвитку органічної солідарності працівників, яка сприяє обміну ідеями, знаннями, досвідом і, на цій основі, – формуванню колективного трудового потенціалу, здатного забезпечити оперативне реагування на радикальні зміни умов господарювання.

При здійсненні переходу до органічної соціалізації слід враховувати такі її аспекти: соціально-економічна соціалізація – відображає процес зміни форм власності; функціональна соціалізація – характеризує розвиток соціального забезпечення населення; формаційна соціалізація – змінює структуру економіки за рахунок зростання соціальної сфери.

Розвиток соціалізації менеджменту неможливий без соціалізації економічної системи суспільства в цілому. У роботі вона розглядається як процес трансформації економічної системи, який забезпечує підпорядкування економічних процесів інтересам розвитку людини та суспільства і передбачає впровадження відповідних заходів на мікро-, мезо- та макрорівнях функціонування економіки (табл. 1). Соціалізація економіки реалізується за трьома напрямками, а саме: соціально-економічному, функціональному, формаційному. Напрямок соціально-економічної соціалізації передбачає розвиток і поширення спільно-розподіленої форми власності. Головною особливістю такої форми власності є те, що кожна людина може володіти частиною підприємства, але водночас воно залишається організаційно єдиним. Головними напрямками розвитку соціально-економічної соціалізації є корпоратизація підприємств України та розвиток роботи фондового ринку, що забезпечує залучення широких верств населення до розподілу власності.

Важливими параметрами оцінки результатів соціально-економічної соціалізації є частка приватних акціонерних товариств у структурі власності держави, обсяг фондового ринку тощо.

Таблиця 1

Напрями та засоби розвитку соціалізації економічних систем
(узагальнено за [1-4])

Напрями розвитку соціалізації	Зміст процесу	Засоби розвитку соціалізації за рівнями:		
		підприємства	регіону	держави
Соціально-економічна соціалізація	Зміна форм власності	Корпоратизація (акціонування)	Приватизація	Приватизація. Розвиток фондового ринку
Функціональна соціалізація	Розвиток соціального захисту населення	Соціальне забезпечення власних працівників. Припинення процесів ухилення від податків	Адресна соціальна допомога. Боротьба з «тіньовим» сектором економіки. Сприяння розвитку благодійних фондів	Розвиток системи соціального захисту (адресна допомога та соціальне страхування. Боротьба з «тіньовим» сектором економіки. Сприяння розвитку благодійних фондів
Формаційна соціалізація	Розширення соціальної сфери	Участь у розвитку окремих установ соціальної сфери	Фінансування соціальної сфери з місцевих бюджетів. Сприяння приватним інвестиціям у соціальну сферу	Державне фінансування соціальної сфери. Сприяння приватним інвестиціям у соціальну сферу
Соціалізація менеджменту	Посилення уваги до людини та її потреб на робочому місці	Застосування соціальних резервів розвитку підприємства. Гармонізація інтересів підприємства та персоналу. Розвиток та навчання персоналу	Забезпечення ефективного функціонування профспілкових організацій. Сприяння розвитку освіти та програм підвищення кваліфікації	Забезпечення ефективного функціонування профспілкових організацій. Сприяння розвитку освіти та програм підвищення кваліфікації

Функціональна соціалізація передбачає перерозподіл доходів між верствами населення, який реалізується через соціальний захист. У сучасних умовах головною проблемою соціального захисту є неефективність системи розподілу. Напрями розвитку соціального захисту населення: посилення адресності соціальної допомоги; підвищення ефективності управлінських рішень у системі соціальної підтримки населення; запровадження стимулів до економічно відповідальної поведінки одержувачів соціальної підтримки. Головними заходами щодо розвитку функціональної соціалізації є якісна зміна

системи соціального захисту, розвиток системи соціального страхування та боротьба з «тіньовою економікою». Оцінити стан розвитку функціональної соціалізації можна, аналізуючи частку витрат бюджету на соціальний захист, обсяги ринку соціального страхування, частку «тіньової економіки» тощо.

Напрямок формаційної соціалізації передбачає зростання частки соціальної сфери у структурі економіки. Через неприбутковість підприємств соціальної сфери більша їх частина знаходиться під керівництвом держави. Але досвід розвинутих країн свідчить, що такі підприємства ефективніше функціонують під приватним управлінням, хоча потребують посиленого зовнішнього контролю за якістю виконання своїх соціальних функцій. Важливими показниками, що характеризують стан розвитку формаційної соціалізації, є: частка галузей соціальної сфери у ВВП країни; обсяг її державного фінансування та показники рівня задоволеності населення якістю надання відповідних послуг.

Процеси соціалізації економіки відбуваються на всіх рівнях функціонування економічних систем, хоча найважливішу роль відіграє держава. Однак жорстка примусова соціалізація з боку лише держави здатна призвести ринкову економіку до занепаду або взагалі перетворити її на командно-адміністративну. Тому важливо збалансувати вплив на процеси соціалізації суб'єктів кожного рівня. Тобто головна роль держави – формування нормативно-правової та інституціональної основ. Роль регіональної та місцевої влади – організація та підтримка цих процесів на своїй території. Роль підприємств і населення – активна участь у процесах соціалізації економіки. У контексті цих процесів на рівні підприємств доцільно розвивати соціалізацію менеджменту, що передбачає посилення уваги до людини та задоволення її потреб на робочому місці. Її розвиток забезпечується: використанням соціальних резервів, навчанням і розвитком персоналу, посиленням його мотивації. Головною метою цих заходів є гармонізація інтересів працівників, керівників та власників підприємств, що сприяє розвитку соціалізації економіки та забезпечує сталий розвиток як окремого підприємства, так і економічної системи країни в цілому.

Запропоновані заходи є одними з головних елементів соціально-економічних реформ, що відбуваються в Україні. Однак, окрім їх використання, необхідно побудувати дієвий механізм контролю їх результативності. Більшість цих заходів має складну соціально-економічну природу, враховують значну кількість факторів. Оскільки не має єдиного вірного результату, до якого необхідно прийти, важко підібрати відповідні механізми контролю. Досвід розвинутих країн свідчить, що обрана модель функціонування економічної та соціальної сфери багато в чому залежить від менталітету населення, культурних та історичних умов розвитку країни тощо. Тому найбільш дієвий спосіб оцінки результатів – використання непрямих показників, що характеризують стан розвитку відповідного напрямку (табл. 2).

Таким чином, у результаті проведеного дослідження можна зробити висновок про те, що соціалізація економіки України передбачає наповнення усіх реформ соціальним змістом, активізацію соціальної ролі держави, відпрацювання механізму взаємодії держави і суспільства в соціальній сфері, забезпечення гідних умов життя та праці, зростання добробуту громадян.

Таблиця 2

Показники оцінки рівня розвитку соціалізації економіки за різними сферами
(узагальнено за [4-6])

Основні заходи з розвитку соціалізації економіки та менеджменту	Макроекономічні показники, що характеризують стан розвитку соціалізації
Впровадження нових форм власності	1. Розподіл господарських суб'єктів за формами власності
Розвиток фондового ринку	1. Обсяг фондового ринку
Розвиток системи соціального захисту	1. Витрати бюджету на соціальний захист. 2. Частка ВВП, що перерозподіляється через бюджет
Розвиток соціального страхування	1. Обсяги ринку соціального страхування
Детінізація економіки	1. Частка «тіньової економіки». 2. Співвідношення офіційних доходів та фактичних витрат населення
Державне фінансування соціальної сфери	1. Обсяг державного фінансування соціальної сфери
Розвиток соціальної сфери (залучення інвестицій)	1. Частка галузей соціальної сфери у ВВП країни. 2. Рівня задоволеності населення якістю надання соціальних послуг
Гармонізація інтересів працівників і керівників	1. Рівень розвитку профспілкових організацій. 2. Витрати підприємств на соціальне забезпечення.
Використання соціальних резервів	3. Рівень забезпечення працівників соціальними послугами
Розвиток і навчання персоналу	1. Витрати підприємств на освіту. 2. Підготовка та перепідготовка працівників

Процеси соціалізації передбачають впровадження відповідних заходів на мікро-, мезо- та макрорівнях. Реалізація запропонованих напрямів та заходів (вдосконалення системи власності, розвиток фондового ринку, реформування системи соціального захисту, «детінізація» економіки, роздержавлення соціальної сфери, гармонізація інтересів працівників та керівників, забезпечення умов для розвитку та навчання персоналу) сприятиме прискоренню побудови соціально орієнтованої економіки та забезпеченню її сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Клівіденко Л. М. Перспективи розвитку соціального захисту населення / Л. М. Клівіденко // Регіональні перспективи. – 2012. – № 2-3 (27–28). – С. 188–190.
2. Малий І. Й. Інституційні трансформації соціально-економічної системи України : монографія / А. А. Гриценко, І. Й. Малий та ін. – Київ : ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2015. – 273 с.
3. Матвеев М. М. Необходимость социализации рыночной экономики / М. М. Матвеев // Экономика, предпринимательство и право. – 2011. – № 7 (7). – С. 3–11.
4. Пігуль Н. Г. Основи функціонування соціальної сфери / Н. Г. Пігуль // Науковий вісник ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». Серія «Економічні науки». – 2013. – № 1 (56). – С. 46–50.

5. Кінаш І. П. Соціальна сфера як ресурс сталого розвитку / І. П. Кінаш // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2012. – Вип. 8 (1). – С. 202–206.

6. Людський розвиток в Україні. Модернізація соціальної політики: регіональний аспект : монографія / За ред. Е. М. Лібанової ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – К. : 2015. – 356 с.